

УДК 327.8: [(477)+(495)] «1991/2006»

СТАНОВЛЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В ГРЕЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ (1991 – 2006 рр.)

Розглядається трансформація форм та методів формування іміджу України на теренах Грецької Республіки, становлення системи публічної та культурної дипломатії України. Автор простежує еволюцію форм репрезентації України та українців, культури нашого народу з моменту здобуття незалежності до 2006 року; визначає ключові фактори впливу на процес та проблеми, що перешкоджали успішному представленню нашої держави на теренах Грецької Республіки. Значну увагу приділено використанню ресурсів народної дипломатії, як ефективного шляху поширення знань про Україну та створення сприятливого образу.

Ключові слова: дипломатія, публічна дипломатія, культурна дипломатія, Україна, Грецька Республіка.

Трансформація сучасної системи міжнародних відносин призвела до значного зростання ролі «м'якої сили», як вагомого інструменту реалізації зовнішньої політики держави. На початку XXI століття інструментарій дипломатії розвинених країн світу поповнила публічна дипломатія, яка активно застосовується для просування національних інтересів держави шляхом добровільного залучення союзників через створення її привабливого образу у зовнішньому середовищі. Значна увага урядів провідних країн світу до питань розробки та впровадження цілеспрямованої державної політики просування національних інтересів, представлення власної культури та поширення мови за кордоном набула практичного втілення у створенні ефективної системи публічної дипломатії, з широким залученням громадського

ІЛЮК Т.В.,
кандидат
історичних наук,
викладач
кафедри зовнішньої
політики і
дипломатії
Дипломатичної
академії України
при МЗС України

сектору та створення відповідних спеціалізованих інституцій [15]. Серед найвідоміших із них доцільно назвати «Alliance Française» (Франція, 1072 представництва у 146 країнах), «Goethe Institut» (Німеччина, 158 представництв у 93 країнах), «British Council» (Великобританія, 190 представництв у 110 країнах), «Instituto Cervantes» (Іспанія, 86 представництв у 43 країнах), Федеральне агентство у справах СНД, співвітчизників, які проживають за кордоном і з міжнародної гуманітарної співпраці Російської Федерації «Росспівробітництво» (Росія, 59 центрів науки та культури, 8 філій та 18 представництв у складі дипломатичних місій у 77 країнах світу). Ефективною є діяльність Грецького Фонду Культури (гр. - «Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού») - спеціалізованої інституції Грецької Республіки, створеної у червні 1992 р. рішенням парламенту (Закон 2026/92) з метою «заохочення, розповсюдження і систематичний розвиток за кордоном грецької культури» [20, 69-70]. Свою діяльність Фонд реалізує через співробітництво філій та представництв, які наразі діють у 13 країнах світу, в т.ч. у м. Одеса (Україна), із освітніми та культурними організаціями різних країн.

Наразі питання розбудови власної системи публічної дипломатії, яка б ефективно просувала українські інтереси на міжнародній арені, гостро стоїть перед українською дипломатією. У грудні 2015 року було створено Управління публічної дипломатії МЗС України, робота якого зосереджена у трьох ключових напрямках: іміджеві програми (конференції, круглі столи, публічні акції, взаємодія з експертами та громадянським суспільством в цілому), культурна дипломатія (реформа системи культурного представництва України за кордоном, реалізація українських культурних проєктів за кордоном, сприяння залученню найкращих зарубіжних культурних практик до України) та зв'язки з медіа (проактивна робота з медіа, управління системою дипломатії в соціальних мережах, управління блогами МЗС, виготовлення контенту та реалізація онлайн-кампаній) [3].

Однак, попри всю відносну новизну поняття «публічна дипломатія» в українському, та й світовому, дипломатичному дискурсі, інтерес представляє безпосередньо процес формування механізмів практичної реалізації цілей та завдань, що ставить перед собою публічна дипломатія, й створення підґрунтя, на якому сьогодні базується її практична діяльність. Так, коли ми сьогодні говоримо про успіхи і невдачі України на світовій арені, про ак-

тивне проросійське лобі у світі, про негативні тенденції формування українського іміджу, про втрачені шанси та можливості, ми повинні врахувати попередній досвід, який вже пройшла Україна на цьому шляху, проаналізувати ключові проблеми та врахувати позитиви, які варто максимально ефективно використати в майбутньому.

Метою даної праці є проаналізувати напрацювання механізмів публічної дипломатії України в Грецькій Республіці – країні, яку споріднює з Україною багата духовна спадщина, давні традиції дружнього спілкування народів, спільні сторінки історії та конструктивний політичний діалог сьогодні. Автор намагається простежити процес започаткування діяльності публічної дипломатії нашої країни в Греції, виявити ключові проблеми, що стояли перед молодою українською державою та оцінити потенціал використання наявних ресурсів та можливостей в період, що передував відкриттю культурно-інформаційного центру при Посольстві України в Грецькій Республіці (що, на нашу думку, можна розцінювати як перші кроки в інституалізації системи публічної дипломатії України).

Із проголошенням незалежності України 24 серпня 1991 р. тривалі взаємини країн вперше отримали розвиток на новому, міждержавному рівні. 31 грудня 1991 р. Грецька Республіка офіційно визнала Україну як самостійну незалежну державу. 15 лютого 1992 р. було підписано Протокол про встановлення дипломатичних відносин, якій отримав реальне втілення через відкриття посольств у 1993 р. З початком роботи дипломатичного представництва на теренах Еллади, у 1994 р. відносини двох держав перейшли у практичну площину. Саме з початком роботи Посольства, було започатковано виставковий обмін, що став однією з перших форм репрезентації української культури в Греції. Переважно, невеликі виставки організовувалися силами дипломатичних працівників з нагоди національних свят та офіційних заходів. Проведення більш масштабних форумів було можливе лише за наявності спонсорської підтримки. Серед найзнаменніших подій початкового періоду розбудови співпраці стала експозиція творів народної художниці України Л. Жоголь «Сучасний український гобелен», що пройшла у листопаді 1996 р. в культурному центрі мерії м. Афіни в рамках підготовки до державного візиту Президента України Л. Кучми в Грецію за фінансової підтримки грецької сторони [11].

Загалом, на зорі української незалежності, можливості розвитку партнерства на міждержавному рівні були обмежені. Тривала відсутність договірно-правової бази, брак належного фінансування, зовнішньополітичний романтизм української держави перешкоджали повноцінній їх реалізації. Важливим і найбільш ефективним резервом поглиблення двостороннього співробітництва виступила «народна дипломатія», що йшла в авангарді міждержавної співпраці [7].

Особливістю українсько-грецьких відносин з самого початку розбудови двостороннього партнерства була наявність на теренах України чисельної грецької діаспори та пильна увага з боку Уряду Грецької Республіки до проблем її розвитку, забезпечення прав і свобод та створення можливостей для збереження національної ідентичності греків України сприяє розбудові гуманітарного діалогу на міждержавному рівні. Саме наявність чисельної грецької громади на теренах України й була тією призмою, через яку наша країна стала відомою та близькою широкому загалу грецького суспільства і стала причиною того, що, за словами відомого журналіста, письменника С.Еллініадіса, «жодній іншій країні грецьке телебачення не надавало стільки уваги» [4].

Ще під час одного з перших візитів грецької делегації на чолі із заступником Міністра іноземних справ з питань грецької діаспори Г. Ніотісом до України 1 – 4 грудня 1994 р., який надав дійсно дієвого імпульсу подальшій активізації культурно-освітніх міждержавних відносин загалом, заступник Міністра іноземних справ Греції підкреслив, що держава не зацікавлена у посиленні еміграції греків з інших країн, у т.ч. з України. Однак, вона пильно стежить за культурним розвитком діаспори у країнах її проживання. За результатами цього візиту, 4 грудня 1994 р. було підписано Протокол про наміри, в якому сторони виклали свої зобов'язання щодо подальшої співпраці та погодилися приділити увагу розвитку культурно-освітнього співробітництва [6]. Цім документом було закладено підґрунтя для налагодження партнерства грецького телебачення із телекомпаніями міст компактного проживання грецької громади в Україні. Зокрема, означеним Протоколом було досягнуто домовленостей про вивчення можливостей співробітництва між державною телекомпанією Греції та телекомпанією Маріуполя, що створювало умови для обміну інформаційними матеріалами та сприяло практичній реалізації спільних проектів [11].

Іншим вагомим резервом поглиблення двосторонньої міждержавної гуманітарної співпраці виступила наявність спільних сторінок історії та особлива увага греків до міста Одеса, в якому була створена та діяла грецька національна таємна організація «Філікі Етерія», котра фактично підготувала грецьку національно-визвольну революцію 1821-1829 рр. Так, одним із перших проектів представлення України в телевізійному просторі Греції, що дав поштовх майбутній співпраці, стало широке висвітлення у 1994 р. двохсотрічного ювілею м. Одеса. Під час перебування у складі грецької делегації знімальної групи державного телеканалу ЕТ-1 (Греція) було створено документальний фільм про українсько-грецькі відносини та діяльність представників грецької меншини в Одесі, який розпочав цикл фільмів про Україну під назвою «Еллінізм України» [6, 166-168].

Додаткові можливості представлення України в ефірі центральних грецьких телеканалів з'явилися завдяки зацікавленості окремих медіамагнатів у розвитку бізнесу на теренах нашої країни. Так, завдячуючи сприянню одного із крупних акціонерів телеканалу «Мега», вдавалося організовувати серію сюжетів та трансляцію виступів дипломатів з нагоди національних свят України (попри відсутність такої практики у грецьких медіа). 24 серпня 1993 р. у вечірній програмі новин було показано один із перших сюжетів про нову державу Європи, яка відзначає свій день народження і продемонстровано виступ Надзвичайного та Повноважного Посла України в Греції Б.Корнеєнка з приводу Дня незалежності України [8, 118]. В продовження ознайомлення із різними аспектами життя в Україні, її історії, культури, економіки, розкриття потенціалу нашої держави було показано серію передач та цикл регулярних виступів українських дипломатів на грецьких комерційних телеканалах «Меджік» і «Телетора».

Однак, нестача інформаційних та телематеріалів, що особливо гостро відчувалася на початку становлення держави, заважала повноцінному представленню України в грецькому інформаційному просторі. Нерідко відеосюжети співробітникам Посольства доводилося навіть готувати власними силами на місцях, що значно обмежувало потенціал партнерства [8, 118 - 119]. Лише у 1998 р. почали надходити програми від Національної телерадіокомпанії України, що виходили в ефір телеканалів ЕТ-1 та «Мега» [14].

Серйозну проблему для просування української культури в перші десятиліття незалежності нашої держави представляла і відсутність її чіткої ідентифікації в свідомості переважної більшості грецького суспільства. Відсутність цілеспрямованої державної підтримки творчості митців та програми формування позитивного іміджу України за кордоном нерідко призводила до того, що талановиті українські митці працювали у Греції, представляючи театральне мистецтво Росії. Так, у вересні – жовтні 1995 р. в театрі «Вебо» (м. Афіни, Греція) ставили постановку «Брати Карамазови», режисером-постановником якої був відомий український режисер Р. Віктюк. Р. Віктюка було запрошено власником театру п. Лівадакісом для роботи над класичним твором, через російський характер якого увагу греків прикував саме «російський режисер». Творчість митця сподобалася керівництву театру, яке, попри дострокове зняття вистави через комерційну невиправданість, виявило бажання продовжити співпрацю над творами грецької тематики. На прем'єрі вистави, яка відбулася на початку 1997 р. були присутні муніципальні власті м. Афіни, представники грецького бомонду та Посольства Російської Федерації в Греції. Посольство України в Грецькій Республіці про прем'єру дізналося зі ЗМІ, чим було дуже здивоване. Здивувало й те, що при виявленні обставин інциденту керівництво театру «Вебо» запевнило, що не знало про українське походження Р. Віктюка, якого вважало громадянином Росії та російським митцем [13].

З 1996 р. відносини України та Греції в галузі культури поглиблюються. Цьому сприяє активізація політичного діалогу та формування правового поля міждержавного співробітництва. Належна увага Греції до поширення власної культурної спадщини за кордоном, наявність фінансування (як власного, так і з залученням коштів ЄС) та зацікавленість керівництва країни в інтенсифікації культурних обмінів із Україною сприяли проведенню масштабних культурних акцій на теренах нашої країни. Найрезонанснішою подією став Грецький місячник культури в Україні, проведений у 1998 р. Генеральним Секретаріатом у справах греків зарубіжжя, МЗС Греції спільно з Посольством Греції в Україні та Федерацією грецьких товариств України при підтримці Міністерства культури та мистецтв України та Національного комітету України у справах національностей та міграцій [21].

Відповідно, Греція була готова надати Україні відповідні культурні площадки для представлен-

ня власного культурного потенціалу, що, без сумніву, сприяло б покращенню іміджу нашої країни та популяризації української культури як культури самобутнього, з багатими культурними традиціями, народу. Зокрема, резонансною подією в культурному житті Греції було проведення у 1997 р. Фестивалю у м. Салоніки, який продовжував серію престижних міжнародних фестивалів, започаткованих у 1985 р. Афінами. Проведенню цього заходу приділялася величезна увага Уряду Греції. Як зазначив міністр культури Греції Е. Венізелос: «Найвищим пріоритетом мого життя є успішне проведення фестивалю мистецтв в Салоніках, ознайомлення народів Європи з багатою спадщиною елліністичної епохи». Україна була запрошена до участі в фестивалі і представлена невеликим колективом. Брак коштів та відсутність ефективних напрацьованих механізмів залучення спонсорської підтримки не дозволив нашій державі направити представницьку делегацію, що, з огляду на масштаб і рівень дійства, дало б можливість заявити про культуру нашого народу не лише у Греції, а й гідно виступити серед найвідоміших колективів Європи.

Однак, навіть такі, на перший погляд, скромні представлення сприяли напрацюванню подальших контактів та розширенню ареолу презентації української культури. Так, у червні 1999р. Український стенд було представлено на I Міжнародному полікультурному фестивалі під егідою ЮНЕСКО у м. Пірей. Серед експозицій 20 країн світу українську культуру репрезентували роботи народних майстрів та виставка книг. В ході «Українських вечорів» 16 червня 1999 р. прозвучали твори українських та класичних композиторів у виконанні солістки Львівської музичної академії О.Чорної (меццо-сопрано) та концертмейстера Т. Саулової (фортепіано); народні пісні у виконанні Хору товариства українців в Греції та виступи українських поетів. Особливості національної кухні українські кондитери продемонстрували в ході майстер-класу, організованого Греко-Українською торгівельною палатою [19, 14]. Успішне представлення України в рамках Фестивалю сприяло подальшому розвитку контактів між президентом форуму І. Маронітісом та українськими дипломатами й діаспорами. Як наслідок, 23 червня 2000 р. в рамках II Міжнародного полікультурного фестивалю, окрім традиційної демонстрації українського стенду та дегустації національної кухні, виступів фольклорних колективів та показів фільму про Україну, вперше було

проведено День України, що надалі проводиться щорічно [2, с. 1,5,7].

Загалом, варто зазначити, що в кінці 90-х років ХХ ст. реалізація культурних заходів значною мірою залежала від залучення спонсорської та організаційної допомоги, зокрема із середовища грецьких культурних агенцій та підприємців. Так, у 1998 р., завдяки організаційним зусиллям грецької концертної компанії, в Елладі пройшли гастролі Донецького балету. У тому ж році, завдяки організаційній та фінансовій підтримці грецької сторони, було проведено і виставку робіт відомої української художниці Ади Ніколайчук. З успіхом пройшли і концерти українських музикантів, організатором яких виступив фонд сім'ї Вардінояннів [1, с. 4].

Сприяло популяризації сучасного українського мистецтва налагодження співробітництва між Посольством України в Грецькій Республіці та Благодійним фондом сприяння розвитку мистецтва і культури «MEDI-ART-ACT». Творчий потенціал Фонду під керівництвом І. Кравчук, реалізований у співпраці з українським посольством та муніципальними властями Греції, дозволив широко представити творчість сучасних українських художників у різних регіонах Греції. Так, 26 квітня - 11 травня 2001 р., спільно з мерією Гліфади, було проведено виставку робіт українських художників в рамках розвитку побратимських зв'язків грецького міста з Бердянськом [18]. 25 червня - 2 липня 2003 р. картини сучасних українських художників було успішно репрезентовано на виставці «Веселка кольорів», на о. Сірос [17, с. 10-11].

Поява на теренах Греції чисельної української діаспори, представленої переважно представниками «четвертої хвилі» імміграції, надала нових можливостей для поширення інформації про нашу країну та становлення українознавчих студій. У 1995 р. в рамках проведення Шевченківських днів відбулися перші збори українців в Греції. Згодом була зареєстрована перша організація українців «Журавлиний край» [8, 128-129]. У 1998—2002 рр. відбулося організаційне становлення громади, яка наразі об'єднана у п'ять національно-культурних товариств: Асоціація українців Греції «Український журавлиний край», Товариство української діаспори «Українсько-грецька думка», Український культурно-освітній центр «Берегиня», Грецько-українське товариство дружби та співпраці «Спілка», Центр підтримки і розвитку української культурної спадщини «Трембіта» [10,

с. 161-162]. Також українська греко-католицька громада св. Миколая діє при парафії Святої Трійці в Афінах. Загалом, за даними Всегрецького перепису населення 2001 р., в Греції мешкало близько 50 тис. українців [16, р. 100]. З урахуванням нелегальних мігрантів, чисельність громади оцінюється від 30 до 120 тис. осіб. Діаспора представлена переважно іммігрантами т.зв. «четвертої хвилі», значна кількість яких є освітянами за професійною належністю.

Велику роль у збереженні національної ідентичності українців Греції зіграло видання газети діаспори «Вісник-Ангеліафорос», перший номер якої вийшов 19 листопада 1997 р. зусиллями ентузіастів Ліци та Нікоса Патеракі, Г. Маслюк-Каку, О. Макідо, В. Популідіса та грецького бізнесмена Д. Вернадакіса. Регулярне видання «Вісника» у 1997 – 1999 р. відіграло позитивну роль у формуванні образу України і українців у грецькому соціогуманітарному просторі, однак нажалі, через брак коштів, газета припинила існування [5]. Згодом інформацію про Україну та українців Греції діаспоряни регулярно друкують на україномовній сторінці газети «Афіни&Еллас». Окрім того, проведення Товариством «Українсько-грецька думка» п'яти міжнародних Форумів української діаспори (2006, 2007, 2008, 2010, 2012 рр.) стало важливим кроком об'єднання української діаспори різних країн та репрезентації потенціалу українства в грецькому соціумі.

Освітня та просвітницька діяльність, направлена на збереження національної ідентичності, посідає важливе місце в роботі об'єднань українців Греції. У 2000 р. в м. Афіни представниками української громади було започатковано недільну факультативну українську школу, яка функціонує на спонсорські внески та кошти батьків. Питання про відкриття в Афінах української школи неодноразово ставилося на різних рівнях. Однак, за грецьким законодавством це можливо або через відкриття повноцінної української школи, яка б діяла на програмних засадах української освітньої системи й розглядалася грецькою стороною як приватна іноземна школа із відповідним оподаткуванням; або через відкриття українських класів на базі однієї із грецьких державних шкіл, де заняття з української мови, літератури та історії проводилися факультативно у вечірні години [12]. Нажалі, через брак фінансових та організаційних можливостей питання легалізації українських загальноосвітніх закладів у Греції так і не було вирішено.

Нових можливостей реалізації гуманітарного партнерства та репрезентації українознавчих знань надало укладання договірної-правової бази міждержавного культурно-освітнього співробітництва на початку 2000-х років. Підписання міжурядової Програми співробітництва в галузі освіти, науки та культури на 2002–2005 рр. дозволило провести 4–12 вересня 2002 р. в Афінах Дні української культури в Греції. Організаторами виступили Український культурно-просвітницький центр «Дружба», Міністерство культури і мистецтв України, Посольство України в Греції та Луцька міська державна адміністрація. У рамках заходу, в Центрі культури мерії м. Афіни експонувалася виставка творів відомого художника В.Франчука, мозаїки соломою та килимів видатних українських митців Олександра та Ніни Сасенків, гобеленів та розписів на тканині Л. Майданець [9, с. 222]. Грецька публіка із захопленням сприймала виступи Зразкового народного ансамблю танцю «Волинянка» Луцького народного дому «Просвіта», що пройшли у меріях Зографу, Вуліагмені, Агіа Параскеві, Трапезоноса.

Налагодженню цілеспрямованої роботи з формування образу України за кордоном сприяло створення нормативно-правової бази, в основі якої лежить Державна програма забезпечення позитивного міжнародного іміджу України на 2003–2006 рр., Концепція Державної цільової програми формування позитивного міжнародного іміджу України на 2008–2011 рр., Державна цільова програма формування позитивного міжнародного іміджу України на період до 2011 р. тощо.

Із виробленням державної політики відбуваються зміни й в масштабі репрезентації українських іміджетворчих програм, які відтепер набувають більш цілісного і дещо масштабнішого характеру. Прикладом цільових інформаційних кампаній, що отримали значний резонанс серед грецької громадськості та медіа стали урочисті заходи, присвячені 70-й річниці Голоду 1932 – 1933 рр. Дні пам'яті, що пройшли в Афінах у листопаді 2003 р. були організовані Товариством української діаспори Греції «Українсько-грецька думка», Посольством України в Грецькій Республіці та українською греко-католицькою громадою св. Миколая м. Афіни. Урочистості розпочалися 22 листопада 2003 р. конференцією «Національна трагедія України – Великий Голод 1932 – 1933 рр.», участь в якій взяли провідні українські науковці та дипломати. В рамках конференції пройшла виставка плакатів

“Забуттю не підлягає”, експозиція картин українського художника В. Франчука, присвячених Голодомору 1932–1933 рр., фотовиставка “Україна сьогодні” очима професійних грецьких фотографів, а також продемонстровано документальний фільм «Жнива розпачу». Урочисті заходи тривали до кінця листопада 2003 р. і були близько сприйняті грецькою громадськістю. Характерно, що навіть присутні на заході грецькі журналісти та історики проявили власну ініціативу і запропонували продовжити висвітлення теми на сторінках преси і в ефірі грецького радіомовлення, а депутат Міської думи м.Афіни Івет Фарвіс зініціювала звернення до уповноважених міністрів грецького уряду з тим, щоб занести до шкільної учбової програми деякі важливі факти з історії народів, що проживають і працюють на території країни. В подальшому, в Греції щорічно проходять акції пам'яті українців, загиблих в часи Голодомору 1932–1933 рр.

Таким чином, ми бачимо, що наявність елементів стратегії та певної системи у впровадженні інформаційних та іміджевих кампаній дає позитивний результат і дозволяє залучати до співробітництва ширші версти як грецького суспільства, так і представників медіа, створюючи тим самим умови для репрезентації України та слугуючи зразком ефективної публічної дипломатії. На середину 2000-х років Україна вже набуває певного досвіду у впровадженні таких цільових програм. Наявність напрацьованих контактів та механізмів їх встановлення із грецьким бізнес-середовищем, готовим інвестувати як в українську економіку, так і в культурні проекти (хоча і не дуже значна) сприяє зростанню успішності української публічної дипломатії. Нового поштовху надає й інституційне оформлення української культурної дипломатії, що пов'язане з Указом Президента України №142/2006 «Про культурно-інформаційний центр у складі закордонної дипломатичної установи України» від 20 лютого 2006 р., яким створювалися культурно-інформаційні центри при дипломатичних представництвах нашої країни. Їх заснуванням, попри наявні складнощі практичного функціонування, реалізовується спроба інституціонувати культурну присутність за кордоном та забезпечити ефективну логістику знань про Україну та українців, мову та культуру у провідних країнах світу. Згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 213-р від 19 квітня 2006 р. було створено 31 культурно-інформаційний центр у 28 країнах світу, в т.ч. в Греції. Саме із діяльністю культур-

но-інформаційного центру ми пов'язуємо перехід української культурної та публічної дипломатії на новий, значно вищий рівень.

Аналіз же становлення та розвитку механізмів культурної та публічної дипломатії на початковому етапі української державності дає підстави констатувати, що протягом двадцяти років розвитку міждержавного співробітництва було створено підґрунтя для її подальшої, більш ефективної діяльності, зокрема, в Грецькій Республіці. Було встановлено контакти з представниками місцевих еліт, медіа та суспільними авторитетами; забезпечено площадки для репрезентації української культури, напрацьовано механізми реалізації партнерства. Значними подіями, що сприяли поширенню українознавчих знань та розвитку студій стало й проведення Днів України в Греції, шевченкознавчих заходів, просвітницьких форумів з нагоди знаменних та трагічних подій української історії, зокрема увіковічення пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 рр.

У той же час, через брак фінансування, відсутність цільових програм та досвіду реалізації іміжджевих проектів, Україною було втрачено значні можливості, що має безпосередні наслідки сьогодні, в умовах гібридної війни проти нашої країни. Більш вдалий й комплексний підхід Російської Федерації до формування системи культурної і публічної дипломатії дозволив Росії розбудувати мережу впливу, яка дозволяє маніпулювати суспільною думкою значної частини грецького суспільства і створювати необхідну їм картинку. Той факт, що тривалий час Україною не реалізовувалися своєчасні і ефективні кроки для позиціонування себе в суспільній свідомості зарубіжної аудиторії як країни з самобутньою культурою, власною історією та державністю, має негативні тенденції для нас сьогодні і вимагає посилення і швидкого напрацювання ефективних механізмів подолання суспільних стереотипів, які, зокрема, стоять і на заваді повноцінній реалізації євроінтеграційного курсу нашої держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Абгарова И. Неувядающие корни. Эксклюзивное интервью «Омонии» Чрезвычайного и Полномочного Посла Украины в Греции Юрия Сергеева // *Оцогова*. – 1999. – 15.10 – 22.10. – № 30 (230). – С. 4 - 5.
2. Абгарова И. Посол Украины сторонник конкретных дел. Эксклюзивное интервью «Омонии» Чрезвычайного и Полномочного Посла Украины в Греции Виктора Кальника // *Оцогова* – 2001. – 20.06. – 26.06. – № (317) 25.
3. В МЗС створено новий напрям роботи – публічна дипломатія // Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/43433-v-mzs-stvoreno-novij-napryam-robotipublichna-diplomatija>.
4. Давид О. Грецька молодь обирає національну культуру // *Каменяр*. – 2001. – №4-5.
5. Доповідь на збори голів Європейського Конгресу Українців. – Афіни, 2002. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://ua.convdocs.org/docs/index-207370.html>
6. Ллюк Т.В. Становлення українознавчих студій у світі: стан та проблеми формування образу України на теренах Греції у новітній історичний період. // *Україна у світовій історії*. – К.: ННДІУВІ, 2014. – №2 (51). – С.163-178.
7. Конопацький Є. Поле для співпраці - величезне. Про роль національних громад у розбудові культурних та просвітницьких відносин між Україною та Грецією. // *Політика і час*. – 2000. – № 1-2. – С. 8–14.
8. Корнієнко Б. Спогади Посла (Перші кроки української дипломатії). – К.: Видавництво Європейського університету, 2005. – 256с.
9. Терентьєва Н. Українсько-грецькі культурні зв'язки: формування та культурне життя української діаспори в Греції // *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. – Вип. 18. – К., 2009. – С. 215-228.
10. Тищенко Г. Українці в Греції: формування громади та національно-культурних товариств. // *Елліністичні студії. Збірка спогадів та наукових праць пам'яті Н.О.Терентьєвої*. – К.,: НАН України, Інститут історії України, 2010. – С. 158-165.
11. УДА МЗС України - Ф. 8. Справи закордонних установ. - Оп. 112. Посольство України в Греції. – Спр. 39. - Довідка Про результати робочого візиту в Україну грецької делегації на чолі із заступником Міністра іноземних справ Греції з питань грецької діаспори Г. Ніотіса (1-4 грудня 1994 р.) від 15 грудня 1994 р.
12. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 48. - Запис бесіди з радником Департаменту Е-1(культурних та освітянських зв'язків) МЗС Грецької Республіки А.Даламангою. З щоденника Н.Косенко.– 19.01.2001 р.
13. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 85. Питання культурних зв'язків з закордоном (загальне). Встановлення прямих зв'язків між містами, установами, підприємствами України та зарубіжних країн. 1997.– Документ «Інформація Посольства України в Грецькій Республіці від 25.02.1997».

14. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 90.- Інформаційно-довідкові матеріали Посольства України в Грецькій Республіці про організаційні заходи з нагоди 7-ї річниці незалежності України.
15. Joseph S. Nye Jr. Get Smart. Combining Hard and Soft Power [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.foreignaffairs.com/articles/65163/joseph-s-nye-jr/get-smart>.
16. Statistical Yearbook of Greece. Annual. 2001. – Athens, 2002. – P. 100.
17. Από την αύρα των χρωμάτων στο άγγιγμα των αγγέλων // Κοινή γνώμη. – 2003, 25 Ιούνιος - № 1180. - Σ. 10-11.
18. Έκθεση Ουκρανών Καλλιτεχνών στη Γληφάδα // Γνώμη. – 2001, Ιούνιος.
19. Ενημερωτικό Δελτίο. - Έλληνο-Ουκρανικό επιμελητήριο. – 1999.- Μάιος-Ιούνιος. - Τεύχος 30. - Σ. 14.
20. ΙΡΙΣ. Εξαμηνιαία Ενημερωτική Έκδοση του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού. Αθήνα 1995.– Τεύχος 1-2, 1993 - Σ. 69-70.
21. Τα νεα. – 1998, 10 Σεπ.

Iliuk T. Becoming of the Public Diplomacy of Ukraine in Greek Republic (1991 – 2006) / Diplomatic academy of Ukraine, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine

Transformation of forms and methods formation of the image of Ukraine in the territory of the Hellenic Republic, formation of the system of public and cultural diplomacy of Ukraine is considered. The author traces the evolution of the forms of representation of Ukraine and Ukrainians, the culture of our people from the moment of gaining independence to the 2006; determines the key factors influencing the process and the problems that prevented the successful representation of our state in the Hellenic Republic. Considerable attention is paid to the use of resources of people's diplomacy as an effective way of spreading knowledge about Ukraine and creating a favorable image.

Keywords: diplomacy, public diplomacy, cultural diplomacy, Ukraine, the Hellenic Republic.

Илюк Т.В. Становление публичной дипломатии Украины в Греческой Республике (1991 – 2006 гг.) / Дипломатическая академия Украины при МИД Украины

Рассматривается трансформация форм и методов формирования имиджа Украины на территории Греческой Республики, становление системы публичной и культурной дипломатии Украины. В материале прослеживается эволюция форм репрезентации Украины и украинцев, украинской культуры с момента обретения независимости до 2006 года. Автор определяет ключевые факторы влияния на процесс и проблемы, препятствовавшие успешному представлению нашего государства на территории Греческой Республики. Значительное внимание уделено использованию ресурсов народной дипломатии, как эффективного пути распространения знаний об Украине и создания благоприятного образа.

Ключевые слова: дипломатия, публичная дипломатия, культурная дипломатия, Украина, Греческая Республика.

Стаття надійшла до редакції: 06.02.2017

Рекомендовано до друку: 02.03.2017